

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Lineární versus progresivní sazba daně z příjmů

Linear Versus Progressive Income Tax Rat

Student: Markéta Olejáková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal Krajňák

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Markéta Olejáková**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Specializace: **00 Účetnictví a daně**
Téma: **Lineární versus progresivní sazba daně z příjmů**
Linear Versus Progressive Income Tax Rate

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Daňová soustava České republiky
  3. Daň z příjmů fyzických osob
  4. Komparace daňového zatížení
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

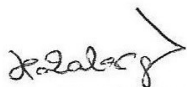
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2013*. 21. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 424 s. ISBN 978-80-7263-798-0.
- ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal Krajňák**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

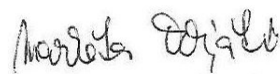
Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci včetně příloh vypracovala samostatně.

Datum odevzdání 14. 7. 2014

Markéta Olejáková

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Daňová soustava České republiky	6
2.1	Daň.....	6
2.2	Funkce daní.....	7
2.3	Třídění daní.....	8
2.4	Sazba daní.....	10
2.5	Daňové principy	11
2.6	Daňový mix	12
2.7	Daňová kvóta.....	12
2.8	Struktura daňové soustavy.....	12
2.8.1	Daně z příjmů.....	14
2.8.2	Daň z nemovitých věcí	14
2.8.3	Daň z nabytí nemovitých věcí	15
2.8.4	Daň silniční.....	15
2.8.5	Daň z přidané hodnoty.....	16
2.8.6	Daně spotřební	17
2.8.7	Daně ekologické	18
2.8.8	Sociální pojištění.....	18
2.8.9	Clo.....	19
2.8.10	Místní poplatky, mající charakter daní	19
3	Daň z příjmů fyzických osob	21
3.1	Poplatníci daně	21
3.2	Předmět daně	22
3.2.1	Příjmy ze závislé činnosti	22
3.2.2	Příjmy ze samostatné činnosti.....	23
3.2.3	Příjmy z kapitálového majetku	24

3.2.4	Příjmy z nájmu.....	24
3.2.5	Ostatní příjmy	24
3.3	Osvobození od daně.....	24
3.4	Základ daně.....	25
3.5	Odčitatelné položky	27
3.6	Výpočet daňové povinnosti	29
3.7	Sazba daně z příjmů a její vývoj.....	30
3.8	Slevy na dani	31
3.9	Daňové přiznání.....	33
3.10	Solidární daň	33
3.11	Průměrné mzdy	34
3.12	Měření daňové progresivity	34
3.12.1	Efektní daňové zatížení.....	34
3.12.2	Progresivita osobní důchodové daně	35
4	Komparace daňového zatížení	36
4.1	Rozdíl ve výpočtu daně s lineární a progresivní sazbou	36
4.2	Efektivní daňová sazba	37
4.3	Efektivní daňová sazba se sociálním pojištěním	38
4.4	Daňové zatížení se solidární daní	39
4.5	Ukazatele progresivity	41
5	Závěr	43
	Seznam použité literatury	44
	Seznam zkratk.....	46
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Velikost daňového zatížení, tedy podíl daní na hrubém příjmu, zajímá každého jednotlivce. U daní z příjmů fyzických osob je navíc dobře patrná nejen částka, kterou daný poplatník vydělá, ale i velikost povinných odvodů na dani spolu se sociálním a zdravotním pojištěním.

I z tohoto důvodu bývá velikost a spravedlnost zdanění předmětem mnoha diskuzí. V daňových systémech bývají uplatňovány dva protichůdné způsoby zdaňování příjmů poplatníků. Zastánci rovného zdanění vyžadují, aby všichni poplatníci přispívali stejnou mírou, tedy aby byla uplatňována lineární, rovná sazba daně. Tvrdí, že progresivní zdanění důchodů má negativní vliv na schopné jedince, kteří by za svou schopnost vydělat větší množství peněz byli potrestáni vyšším zdaněním.

Cílem bakalářské práce je porovnat lineární a progresivní sazbu daně z příjmů a změřit její efektní daňovou sazbu a progresivitu osobní důchodové daně. V práci byly použity metody popisu, analýzy a komparace. Práce je členěna na pět kapitol včetně úvodu a závěru. Teoretická část práce se zabývá daněmi a strukturou daňové soustavy České republiky se stručnou charakteristikou jednotlivých daní.

Další část práce popisuje daň z příjmů fyzických osob podle platné legislativy. Jsou vysvětleny základní konstrukční prvky daně, způsoby měření daňové progresivity a vysvětlena solidární daň, která má také vliv na výši daňového zatížení.

Praktická část práce se zabývá komparací lineární a progresivní sazby daně. Ve sledovaném období 1993 – 2013 je počítáno s násobky průměrné mzdy, které dále slouží k výpočtům efektivní sazby daně a ukazatelům intervalové progresivity.

2 Daňová soustava České republiky

Daňovou soustavu stanovují zákony příslušné země. Přestože je daňový systém České republiky v hlavních znacích podobný systému vyspělých tržních ekonomik (především těch evropských) existují v systémech ve větší či menší míře odlišnosti. Daňová soustava se neustále vyvíjí a je tedy nezbytné, ji neustále přizpůsobovat vznikajícím novým situacím. Na stav a vývoj každého daňového systému měly a mají vliv rozdílné ekonomické, politické a kulturně-historické faktory. Nemalý vliv na daňovou soustavu má dále míra technického pokroku a rozšiřující se globalizace.¹

V některých zdrojích je rozlišován pojem daňová soustava a daňový systém. Daňový systém je označován jako komplexnější pojem oproti daňové soustavě.² Máme-li na mysli systém daní, zahrnující v sobě i uspořádání institucí a nástrojů sloužící k správnému vyměřování, vymáhání a kontrole daní, hovoříme o daňovém systému, který je komplexnější oproti daňové soustavě. Tu naopak označujeme pouze jako soubor daní vybírané daným státem k určitému datu.

2.1 Daň

Daně provází téměř celou lidskou historii. První zmínky daní lze nalézt už se vznikem prvních organizovaných států, jako je starý Egypt či antické Řecko a Řím. Ve svých počátcích nebyla daním přikládána taková důslednost jako nyní. Jednalo se o nahodilé, nepravidelné odvody, naturálního charakteru.³

Dnes, mezi součást ústavního pořádku České republiky patří Listina základních práv a svobod,⁴ ve které je ustanovena povinnost platit daně. Přesnou definici daně ovšem nenalezneme v žádném právním předpise České republiky.⁵ Daň můžeme charakterizovat jako povinnou, nenávratnou a zákonem stanovenou platbu, která putuje do veřejného rozpočtu. Jedná se o platbu neúčelovou a neekvivalentní. Což znamená, že nemůžeme ovlivnit kam a v jaké výši námi placená daň putuje, stejně tak nečekáme za placení daní žádnou protihodnotu ve výši dané platby daně. Povinnost platit daně se opakuje v určitých časových

---

¹Kubátová (2010, s. 152)

²Široký (2008, s. 10)

³Široký (2008, s. 46)

⁴Listina základních práv a svobod článek 11 odstavec 5

⁵Široký (2008, s. 13)

úsecích nebo při splnění určitých okolností. Daně tvoří transfer finančních prostředků od soukromého sektoru k sektoru veřejnému.

Při sestavování daní rozhodují konstrukční prvky daně o tom, jaký vliv na ekonomické subjekty budou mít, od koho se vyberou a jak moc bude odvod daní pro daňové poplatníky zatěžující. Důležité je posuzovat konstrukční prvky nejen samostatně, ale i v jejich vzájemných souvislostech. Hovoříme-li o konstrukčních prvcích, máme na mysli daňový subjekt, předmět daně, osvobození od daně, základ daně a období, za které se daň stanovuje, možné odpoty ze základu daně, sazbu daně a slevy na dani.

Z ekonomického hlediska vykazují jisté známky daní, ne ovšem všechny, také cla, poplatky a příspěvky na sociální zabezpečení.⁶

2.2 Funkce daní

Prostřednictvím daní se snaží stát zabezpečit dostatečný příjem veřejných rozpočtů. V současné době ovšem daně plní i další funkce. Jedná se o alokační, redistribuční, stimulační a stabilizační funkci.⁷

Fiskální funkci lze označit za nejdůležitější. Jejím cílem je zabezpečit dostatečný příjem na krytí veřejných výdajů státu. Na rozdíl od ostatních funkcí je nezbytné, tuto funkci zachovat. Z veřejných rozpočtů stát financuje například školství, zdravotnictví, vojsko nebo platy úředníků. Daňové příjmy se podílejí na naplnění veřejných rozpočtů zhruba z 80 %. V roce 2013 tvořili daňové příjmy státního rozpočtu 294 484 miliónů Korun českých, což tvoří 79,6 % všech příjmů putujících do státního rozpočtu.⁸

Alokační funkce je využívána v případech, kdy se na trhu projevuje neefektivní přerozdělování zdrojů. Jako příčiny tržního selhání bývají uváděny: existence veřejných statků, statků pod ochranou externalit a nedokonalá konkurence.

Redistribuční funkce vychází z principu, že lidé nepovažují rozdělení důchodů a bohatství za spravedlivé. Proto tato funkce pomáhá pomocí daňových transferů k spravedlivějšímu rozdělování důchodů a majetku od bohatších jednotlivců k chudším jedincům a zabraňuje tak drastickým rozdílům v majetku mezi bohatými a chudými.

---

⁶Kubátová, Vítek (1996, s. 10)

⁷Kubátová (2010, s. 12)

⁸Monitor – státní pokladna

Prostřednictvím stabilizační funkce stát zasahuje do fungování hospodářského mechanismu. Zjednodušeně řečené prostřednictvím stabilizační funkce bývají snižovány cyklické dopady v ekonomice. Stát vybírá v období konjunktury vyšší daně do zásoby a naopak v období recese pomáhá ekonomiku opět nastartovat. Vláda má tedy pomoci změny daní a vládních výdajů udržovat stabilní růst produktu ekonomiky a plné zaměstnanosti.

Daně jsou z pohledu lidí chápány negativně a hledají způsoby jak omezit svou daňovou povinnost. Stát proto pomocí stabilizační funkce poskytuje různé formy daňových úspor nebo naopak vystavuje subjekty většímu zdanění v případě, že se chovají nezodpovědně.

2.3 Třídění daní

Daně jsou klasifikovány dle různé řady hledisek a pohledů. Jedno ze základních třídících hledisek dělí daně podle vazby na důchod poplatníka a to na daně přímé nebo nepřímé. Přímé daně jsou vyměřeny každému poplatníkovi bezprostředně na základě jeho důchodu či majetku a ten je nemůže přenést na jiný subjekt. Jsou tedy adresné. Mají podstatný vliv na důchod plátce a nelze je přenést na třetí osobu. Tyto daně dělíme dále na důchodové a majetkové. Nepřímé daně sice plátce daně odvádí, ale neplatí je z vlastního důchodu. Nemají tedy vliv na hospodářský výsledek plátce. Daň je přenesená na jiný subjekt neboli poplatníka, který daň zaplatí prostřednictvím zvýšené ceny u zboží, služeb, převodů či pronájmu. Rozhodujícím hlediskem bývá moment nákupu či spotřeby. Na rozdíl od přímých daní nerespektují bohatství poplatníka a tyto daně platí všichni ve stejné výši bez ohledu na jejich příjmy a bohatství. Nepřímé daně dále dělíme na všeobecné a selektivní.

Dalším třídící hledisko dělí daně podle objektu zdanění. Podle tohoto rozdělení daně mohou být daně z důchodů, ze spotřeby a majetkové. Dále pak daně výnosové a daň z hlavy. Tyto daně byly používány ve středověku a dnes jsou uplatňovány zcela ojediněle.⁹

Daně lze členit také podle charakteru veličiny, ze které daň platí. Podle tohoto třídícího hlediska lze daně rozdělit na kapitálové a běžné. Objektem je stavová veličina, vyjadřující stav, množství, zásobu. Tyto daně nazýváme kapitálové. Vyjadřují stav nemovitého majetku, množství peněz na účtu nebo zásobu kapitálu. Objektem daně může být i toková veličina, která vyjadřuje přesun. Tyto daně nazýváme běžné. Tokovou veličinu zjišťujeme vždy za určitý časový úsek, který je ohraničen dvěma časovými okamžiky.

---

⁹ Šíroký (2008, s. 50)

Při klasifikaci daní podle respektování platební schopnosti vycházíme při dělení daní dle jejich adresnosti na daně osobní a daně in rem. Daně osobní jsou adresné na určitého poplatníka a berou v ohledu jeho platební schopnost. Naopak daně in rem nebo taky daně „na věc“ nezohledňují platební schopnosti poplatníka. Jasným příkladem daně in rem jsou daně spotřební.

Další klasifikací daní je podle daňového určení. Hlavním třídícím hlediskem je veřejný rozpočet kam daně plynou. Podle tohoto měřítko rozlišujeme daně státní, municipální, vyšších územněsprávních celků a daně svěřené. V České republice existují pouze daně státní. Za municipální daně lze považovat místní poplatky. Daně vyšších územněsprávních celků bývají používány zejména u státu, kde se nachází federativní uspořádání. Svěřené daně jsou pak celostátně placenými daněmi, které putují do vládních rozpočtů jednotlivých nižších úrovní.

Při třídění daní podle klasifikace dle OECD. Toto rozdělení slouží hlavně pro mezinárodní srovnání daňových charakteristik jednotlivých zemí. Klasifikace daní rozděluje daně do šesti hlavních skupin a dále pak podskupin. Podrobné třídění daní podle OECD najdeme v **příloze 1**. Tato klasifikace zahrnuje do daní i cla či pojištění na sociální zabezpečení. Hlavním třídícím hlediskem je předmět daně, dále pak subjekt a účel. Tato klasifikace se neshoduje úplně s ekonomickými hledisky.

Daně lze také třídit dle stupně jejich progresu. Základním kritériem tohoto třídění daní je spravedlnost výše zdanění a její dopady na poplatníky.¹⁰ Je zřejmé, že různé skupiny budou platit rozdílné daně podle výše jejich důchodů. Dle tohoto třídění mohou být daně progresivní, proporcionální a regresivní. U progresivních daní dochází s růstem důchodu k růstu míry jeho zdanění. Tedy čím vyšší poplatník důchod má, tím větší bude jeho daň. Naopak regresivní daň je taková, kdy daňová zátěž klesá s růstem důchodu poplatníka. Což znamená, že výše daně klesá, pokud roste důchod poplatníka. Proporcionální daně jsou takové, kdy s růstem důchodu poplatníka se jeho daňová zátěž nemění. Takže poplatník platí ze svého důchodu stejné procento daně bez ohledu na výši důchodu.

---

¹⁰ Šíroký (2008, s. 54)

2.4 Sazba daní

Sazba daně nazýváme algoritmus, prostřednictvím kterého ze základu daně počítáme základní daňovou povinnost. Daňové sazby dělíme z praktického hlediska na dvě nezávislá kritéria, která společně vymezují typ daňové sazby.

Druhy sazeb daní

- Dle druhu předmětu daně nebo poplatníka
  - Jednotná
  - Diferencovaná
- Podle typu základu daně
  - Pevná
  - Relativní
    - Lineární (proporcionální)
    - Progresivní

Jednotná sazba daně je taková sazba, která je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně nezávisle na jeho kvalitě. Naopak diferencovaná sazba daně se liší podle kvality předmětu daně. Například u daně z přidané hodnoty používáme základní a sníženou sazbu.

Pevnou sazbu daně využíváme, pokud je pevně vztažena k fyzikální jednotce. Například sazba daně za 1 m² zastavěné plochy nebo za 1 kus cigaret atd. Platí však pravidlo, že sazba daně nebo základ daně musí být stanovená v peněžních jednotkách. Tento typ sazby je typický pro majetkové daně.

Relativní sazba daně je používána tam, kde je hodnotový základ daně. Může být proporcionální (lineární) nebo progresivní. Když daň roste ve stejném poměru, jako základ daně hovoříme o lineární sazbě daně. Procento sazby daně se nemění s velikostí základu daně. O progresivní sazbě daně můžeme říci, že lépe vyhovuje požadavkům na daňovou spravedlnost. S růstem daňového základu roste i velikost sazby. Tedy bohatší platí mnohem větší daň než ti chudší. Při výpočtu daně s progresivní sazbou rozdělíme základ daně ~~se~~ do několika pásem podle příslušné velikosti. Každé daňové pásmo dostane příslušnou sazbu

daně. Platí pravidlo, že čím větší základ daně tím větší sazba. Progresi můžeme dále rozdělit na klouzavou a stupňovanou.¹¹

2.5 Daňové principy

Daňové principy charakterizují vlastnosti, které by daně teoreticky měli mít. Základní nároky vycházejí z daňových kánonů, které formuloval A. Smith, představitel klasické ekonomie. Primární požadavky na dobrý daňový systém jsou tvořeny základními požadavky. Spravedlnost, efektivnost, právní průhlednost, legislativní jednoznačnost a pružnost jsou uznávány do dnes, avšak jejich zpracování se liší podle jednotlivých autorů.¹²

Princip efektivnosti je čistě ekonomickou záležitostí. Podle tohoto principu požadujeme po daňové soustavě co nejmenší náklady na výběr a správu daní. Hovoříme především o administrativních neboli nepřímých nákladech, kde patří výdaje na vybudování a fungování daňových úřadů, nákladů na výběr, správu a kontrolu daní. Vyvolané (nepřímé) náklady jsou naopak výdaje, které musí vynaložit poplatník, aby zajistil dodržení všech povinností, které jsou s daněmi spjaty.

Princip spravedlnosti rozdělujeme na princip prospěchu a na princip platební schopnosti. Zatímco efektivnost je problémem ekonomickým, na spravedlnost už nahlížíme z ekonomicko-filozofického hlediska.¹³ Protože nelze jednotně říci co je spravedlivé a vždy se o tomto budou vést spory. Podle principu prospěchu bychom to, co na daních zaplatíme, měli dostat zpět v podobě nějakého ekvivalentního užitku.

Podle principu platební schopnosti bychom měli platit takové daně, jaké jsme schopni zaplatit. Podle horizontálního přístupu by ti, kteří jsou na tom stejně, měli platit stejnou daň. Podle vertikálního přístupu by ti, kteří jsou na tom lépe, by měli platit daň vyšší.

Politická rozhodnutí ovlivňují průhlednost daňového systému. Míra byrokracie i různá lobby podporující různé daňové úlevy zatěžují daňový systém a znesnadňují jeho přehlednost. Neméně důležitá je schopnost flexibilního přizpůsobování novým ekonomickým situacím, tedy princip pružnosti.

---

¹¹ Vančurová, Láchová (2010, s. 21)

¹² Široký (2008 s. 78)

¹³ Široký (2008 s. 77)

2.6 Daňový mix

Prostřednictvím daňového mixu je popisováno, jakému typu daní dává určitý stát přednost a které potlačuje. V posledních letech vládne trend, kdy klesá podíl přímých daní a naopak roste vliv daní ze spotřeby. Toto v posledních letech platí i pro Českou republiku. Jako důkaz můžeme uvést neustále se zvyšující sazby DPH a naopak snižování podílu přímých daní na veřejném rozpočtu.

2.7 Daňová kvóta

Jako jeden ze základních ukazatelů daňového zatížení obyvatel je uváděna daňová kvóta. Jedná se o makroekonomický ukazatel, který slouží k mezinárodnímu srovnání. Při tomto způsobu srovnání bereme v úvahu pouze příjmy celé společnosti nikoliv jednotlivce. Hovoříme o poměrovém ukazateli. Daňovou kvótu vypočítáme jako podíl daní na hrubém domácím produktu. Vypovídající schopnost výsledků však poněkud zkresluje rozdílnost různých daňových systémů. Můžeme používat jednoduchou daňovou kvótu nebo složenou.

Méně komplexní je daňová kvóta jednoduchá. Do této kvóty jsou zahrnovány pouze skutečné daně. Souhrnná neboli složená daňová kvóta je daleko významnější. Do této kvóty započítáváme i odvody na povinném sociálním pojištění. Jedny z nejvyšších daňových kvót mají severské země. Česká republika má daňovou kvótu poněkud vysokou a to především díky vyššímu povinnému pojištění.

S daňovou kvótou také úzce souvisí tzv. den daňové svobody. Jedná se o pomyslnou hranici, která rozděluje rok na dvě části. Lze říci, že do dne daňové svobody patří všechny příjmy státu na pokrytí vládních výdajů a po dni daňové svobody už jsou příjmy soukromé. V roce 2013 vycházel den daňové svobody na 11.6. Což znamená, že, daňový poplatník vydělával 161 dní na stát, kterému jakoby odevzdával své příjmy. Teprve od tohoto data náleží všechny příjmy poplatníkovi.¹⁴

2.8 Struktura daňové soustavy

Základem daňové soustavy České republiky byl zákon č.212/1992 Sb. o soustavě daní, který definoval, jaké daně tvořily tehdejší daňovou soustavu. Jednalo se o daň z přidané hodnoty, daně spotřební, daně z příjmů, daň z nemovitostí, daň silniční, daň dědickou a darovací, daň z převodu nemovitostí a daně k ochraně životního prostředí.

---

¹⁴Den daňové svobody [online]. 2014 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.dendanovesvobody.cz/>

V průběhu let docházelo k mnohým malým změnám v daňovém systému. Podstatné změny v daňových zákonech označujeme daňovými reformami.¹⁵ Ve vývoji české legislativy považujeme za daňovou reformu období v letech 1991 – 1993, kdy probíhalo zavedení standardního daňového systému tržní ekonomiky. Dále pak v roce 2003 – 2004 se uskutečňovalo zavádění legislativy Evropské unie. Změna daňové incidence neboli zvýšení daňové progresivity systému probíhalo v letech 2005 – 2006. Rok 2008 označujeme jako fázi přizpůsobení se systému v rámci konsolidace veřejných rozpočtů. Od roku 2009 pak probíhá modernizace daňové systému, která spočívá v nových zákonech o přímých daních.¹⁶

Současná podoba rozdělení daní v ČR

- Daně přímé
  - Daň z příjmů
    - Daně z příjmů fyzických osob
    - Daně z příjmů právnických osob
  - Daně majetkové
    - Daně z nemovitých věcí
    - Daň z nabytí nemovitých věcí
    - Silniční daň
- Daně nepřímé
  - Univerzální
    - Daň z přidané hodnoty
  - Selektivní
    - Spotřební daně
    - Ekologické (energetické) daně
- Platby, které mají charakter daní
  - Sociální pojištění
  - Cla
- Místní poplatky, ukládané na úrovni měst a obcí mající charakter daní

---

¹⁵ Kubátová (2010, s. 152)

¹⁶ VANČUROVÁ, Alena. Komora daňových poradců ČR [online]. Daňové reformy v ČR. Dostupné z <<http://www.kdpcr.cz/Data/files/pdf/vancurova.pdf>>.

2.8.1 Daně z příjmů

Zákon číslo 586/1992 Sb. upravuje nejen daně z příjmů fyzických osob ale také příjmy plynoucí od osob právnických. S ohledem na cíl práce bude dani z příjmů fyzických osob věnována celá kapitola.

Daň z příjmů právnických osob zdaňuje příjmy, které nenáleží fyzickým osobám. Jedná se o příjmy, které pocházející od právnických osob, organizačních složek státu a dalších poplatníků vymezených v § 17 ZDP. Předmětem této daně jsou příjmy neboli výnosy plynoucí z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, není-li v zákoně stanoveno jinak. Základ daně je stanoven zpravidla za kalendářní nebo hospodářský rok. Při sestavování základu daně je vycházeno z hospodářského výsledku (rozdíl mezi výnosy a náklady). Výsledek hospodaření je však nutné přeměnit na základ daně pomocí úprav, kdy je nezbytné dodržovat postup daný zákonem. Musíme mít na paměti, že stejně jako u DPFO existují položky, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny.

Mezi příjmy, které nejsou předmětem daně, patří například účelové dotace ze státního rozpočtu, příjmy z vlastní činnosti správy úložišť radioaktivních odpadů a jiné. Mezi osvobozené příjmy náleží například členské příspěvky, příjmy státních fondů a jiná osvobození vyjmenována v § 19 ZDP.

Nejprve je nutné od základu daně odečíst odčitatelné položky kam zahrnujeme daňovou ztrátu, náklady na výzkum a vývoj a dary. Teprve nyní je stanoven základ daně, který je nutno před vynásobením sazbou zaokrouhlit na celé tisícikoruny nahoru. Současná sazba, bez ohledu na výši příjmů činí 19 % (s výjimkou investičních a podílových fondů). Právnické osoby mohou z vypočtené daňové povinnosti uplatnit slevu, pokud zaměstnávají zaměstnance se zdravotním postižením podle § 35 ZDP.

Zákonem stanovená lhůta pro podání daňového přiznání z daně z příjmů právnických osob činí tři měsíce po skončení zdaňovacího období. V případě povinnosti auditu se tato doba prodlužuje až do konce šestého měsíce po uplynutí zdaňovacího období.

2.8.2 Daň z nemovitých věcí

Zákon rozděluje daň z nemovitých věcí na dva relativně samostatné celky. Jedná se o daň z pozemků a daň ze staveb. Poplatníkem této daně jsou buď vlastníci, spoluvlastníci, nájemci nebo uživatelé nemovité věci. Předmět daně z pozemků jsou pozemky ležící na území České republiky. Sazba daně se liší podle toho, o jaký typ pozemků se jedná.

Předmětem daně ze staveb jsou stavby a byty a samostatné nebytové prostory evidované v katastru nemovitostí. Dále pak budovy a stavby sloužící k trvalému bydlení nebo k individuální rekreaci a příslušenství stavby. Byty a nebytové prostory sloužící k podnikání pro zemědělskou prvovýrobu, lesní a vodní hospodářství nebo prostory sloužící pro ostatní podnikání. Dále pak ostatní stavby. Z předmětu daně mohou být osvobozeny nemovité věci, které mají veřejně prospěšné využití, slouží k ochraně životního prostředí, mají omezenou možnost využití nebo jsou ve vlastnictví určitého typu subjektu. Základem daně z nemovitých věcí rozumíme výměru v metrech čtverečních. Sazba daně je diferencovaná podle jednotlivých druhů nemovitých věcí. Zdaňovací období stanovuje zákon na kalendářní rok. Daňové přiznání podává poplatník do 31. ledna daného zdaňovacího období.

2.8.3 Daň z nabytí nemovitých věcí

Tato daň „nově“ vznikla od roku 2014 a nahradila tak daň z převodu nemovitostí. Poplatníkem této daně může být buď osoba, která převádí nebo nabývá vlastnické práva. Předmětem daně z nabytí nemovitých věcí je úplné nabytí vlastnického práva. Za nemovitou věc, které je předmětem daně označujeme pozemky, stavby části inženýrské sítě, které se nacházejí na území České republiky. Základem daně je nabývací hodnota snížená o uznatelný výdaj. Nabývací hodnotou rozumíme cenu sjednanou, srovnávací daňovou hodnotou, zjištěnou cenou nebo zvláštní cenu. Postup pro stanovení nabývací hodnoty najdeme popsany v § 11 – 21 zákona o nabytí nemovitosti. Výpočet této daně je prováděn jako součin základu daně a sazby daně, která činí 4 %. Daňové přiznání je povinen podat poplatník a to do konce třetího měsíce, který následuje po kalendářním měsíci, v kterém došlo v katastru nemovitostí k přepisu vlastnického práva. Pokud se nejedná o věc evidovanou v katastru nemovitostí je nutné podat daňové přiznání taktéž do konce třetího měsíce, který následuje po měsíci, v kterém došlo k podmínkám, které jsou stanoveny v § 33 zákona.

2.8.4 Daň silniční

Silniční daň je v České republice zaměřena na osoby, které používají vozidlo k zajištění příjmů, tedy k podnikání. Jako důvod jejího zavedení se uvádí zabezpečení dostatečných prostředků na výstavbu, rekonstrukci a údržbu dopravní infrastruktury. Silniční daň je tedy ukázkou uplatňování daňové spravedlnosti podle principu prospěchu¹⁷.

Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou registrována nebo používána právnickou či fyzickou osobou za účelem podnikání.

---

¹⁷ Vančurová, Láchová (2010, s. 232)

Poplatníkem této daně je osoba, která je provozovatelem vozidla a je zapsána v technickém průkazu vozidla nebo zaměstnavatel, který vyplácí svému zaměstnanci cestovní náhrady za použití osobního vozidla. U osobních automobilů je základem daně zdvihový objem motoru v m³. Tyto údaje najdeme v technickém dokladu vozidla. U nákladních automobilů je pak základ daně součet největších povolených náprav v tunách. Sazby daně jsou odstupňované a pevně dané. Přesné vymezení se nachází v § 6 příslušného zákona. Pokud poplatník splní podmínky dané zákonem lze sazbu daně snížit nebo naopak je nutné sazbu zvýšit. Za zdaňovací období je považován kalendářní rok. Daňové přiznání k silniční dani je nutné podat do 31. ledna následujícího roku po uplynutí zdaňovacího období.

2.8.5 Daň z přidané hodnoty

O dani z přidané hodnoty hovoříme jako o všeobecné, neutrální dani. Základní myšlenka fungování této daně je jednoduchá. Daň se vybírá na každém stupni zpracování nikoliv z celého obratu, ale pouze z toho co bylo k hodnotě daného statku přidáno. Zdaňujeme tedy přidanou hodnotu.¹⁸ Tato daň je velice výnosná pro státní rozpočet a je odolná proti daňovým únikům.¹⁹ Mezi její nevýhody patří vcelku velká administrativní náročnost.

Daňovou povinnost zjistíme jako rozdíl mezi výstupy (prodej) a vstupy (nákupy). Kladný výsledek značí o daňové povinnosti, záporný o nadměrném odpočtu.

Předmětem daně v rámci DPH může být poskytování služeb, dovoz zboží z třetích zemí a dodání zboží. Osvobození od daně se liší podle toho, zda může být osvobozené plnění s nárokem nebo bez nároku na dopočet daně. Osvobozená plnění bez nároku na odpočet bývá uplatňováno zpravidla vůči tuzemským osobám. V rámci toho osvobození se jedná o končený stav. Může jít například o poštovní či finanční činnost. Osvobozená plnění s nárokem na odpočet daně je poskytována osobám v jiných zemích.

Plátcem daně se stane osoba (ať už fyzická či právnická), která vykonává ekonomickou činnost), povinná k dani se sídlem v tuzemsku, pokud její obrat překročí za bezprostředně předcházejících 12 kalendářních měsíců 1 000 000 Kč. Registraci k dani je nutné podat příslušnému správci daně do 15 dnů po skončení měsíce, ve kterém došlo k překročení obratu.

---

¹⁸ Vančurová, Láchová (2010, s. 257)

¹⁹ Široky (2008, s. 179)

V České republice máme diferencovanou sazbu, která má dvě úrovně. Základní sazba činní 21 % snížená pak má ve výši 15 %. Vyjmenování veškerých zdanitelných plnění, které podléhají snížené sazbě daně, najdeme v příloze zákona o dani z přidané hodnoty. Do základu daně je nutné započítat i vedlejší výdaje jako je spotřební daň, clo, energie, dotace k ceně a podobně. Při výpočtu daně musíme rozlišovat, zda základ daně už daň obsahuje nebo nikoliv. V případě, že je nutné daň nejprve vypočítat používáme takzvaný výpočet zdola a základ daně vynásobíme příslušnou sazbou. Pokud ovšem už základ daně včetně daně je nutné použít výpočet pro daň shora. Základ daně vynásobíme přepočítaným koeficientem. Ten získáme dělením, kdy v čitateli se v čitateli nachází sazba daně a jmenovatel zobrazuje součet sazby daně a sta. Tento přepočtený koeficient zaokrouhlujeme na čtyři desetinná místa. Při stanovení zdaňovacího období záleží, jak vysoký má poplatník obrat. Dle výšky obratu pak stanovíme měsíčního nebo čtvrtletního plátce. Daňové přiznání k dani z přidané hodnoty je nutné podat do 25 dnů po skončení zdaňovacího období.

2.8.6 Daně spotřební

Spotřební daně bývají uvalovány na určitý, úzký druh komodit pro jejich škodlivost ať už k životnímu prostředí nebo lidskému zdraví. Jejich odvod je prováděn jednorázově a pouze z vybraných komodit. Spotřební daně jsou rozdělovány:

- daň z minerálních olejů,
- daň z lihu,
- daň z piva,
- daň z vína a meziproduktu a
- daň z tabákových výrobků.

Za poplatníka spotřebních daní je stanoven konečný spotřebitel. Předmětem daně jsou vybrané výrobky v měrných jednotkách, které násobíme příslušnou sazbou daně podle druhu výrobků. Jako plátce je označena fyzická či právnická osoba, která provozuje tzv. daňový sklad, příjemce či výrobce vybraných výrobků nebo osoby, které mají povinnost přiznat daň při dovozu zboží. Další podmínky, které vymezují plátce daně, najdeme v § 4, zákona o spotřebních daních. Správa těchto daní je vykonávána orgány Celní správy České republiky. Zdaňovacím obdobím rozumíme kalendářní měsíc. Je nutné podávat daňové přiznání za každou daň samostatně a to do 25. dne po skončení zdaňovacího období.

2.8.7 Daně ekologické

Jedním z důvodů zavedení ekologických daní, označovaných také jako daně energetické, do naší daňové soustavy, byl vstup a harmonizace legislativy České republiky s legislativou Evropské unie. Tato daň je uvalena především na vybrané výrobky, které jsou škodlivé pro životní prostředí. Stejně jako spotřební daně jsou odváděny pouze jednou z vybraných komodit. Smyslem této daně je snížit spotřebu vybraných škodlivých druhů. Rozdělení energetických daní:

- daň z plynu,
- daň z pevných paliv a
- daň z elektřiny.

Za základ daně je u všech energetických daní považováno množství vybraných výrobků vyjádřených ve fyzikálních jednotkách. Sazba daně se liší podle vybraných druhů výrobků. Plátcem daně je fyzická nebo právnická osoba, která není držitelem povolení pro vybrané výrobky bez daně nebo konečný spotřebitel. Správu těchto daní vykonávají celní orgány. Zdaňovacím obdobím je označeno jako jeden měsíc. Daňové přiznání je podáváno za každou daň samostatně do 25. dne po skončení zdaňovacího období. V tomto termínu je i daň splatná.

2.8.8 Sociální pojištění

Z ekonomického hlediska lze i sociální pojištění označovat jako daň. Ovšem na rozdíl od daní vykazuje známky účelovosti a ekvivalence.²⁰ Stejně jako daně je ovšem sociální pojištění povinné. V České republice se sociální pojištění skládá z veřejného zdravotního pojištění, nemocenského pojištění, důchodového pojištění a státní politiky zaměstnanosti.

Veřejné zdravotní pojištění slouží ke krytí výdajů spojených s financováním nutné zdravotní péče. Základní podmínkou účasti na tomto pojištění je trvalý pobyt na území České republiky. Nemocenské pojištění má za úkol osobám pro nemoc nebo úraz krátkodobě neschopným výdělečné činnosti nahradit chybějící příjmy. Důchodové pojištění naopak pomáhá lidem, kteří nemohou dlouhodobě pracovat. Ať už z důvodu nemoci či stáří. Státní politika nezaměstnanosti zase pomáhá ekonomicky aktivním lidem, kteří zrovna nejsou schopni financovat své potřeby.

---

²⁰ Vančurová, Láchová (2010, s. 185)

V tab. 1 je znázorněn komplexní přehled sazeb sociální a zdravotního pojištění podle toho, zda platí pojistné zaměstnanec, zaměstnavatel nebo osoba samostatně výdělečně činná. Sazby zdravotního pojištění zůstávají po celé sledované období stejné u všech tří subjektů. Naopak sazby zdravotního pojištění v sledovaném období u zaměstnance, zaměstnavatele i OSVČ mírně poklesly.

Tab. 1 Sazby sociální a zdravotního pojištění v %

		1993	1994 - 1995	1996- 2005	2006- 2008	2009- 2010	2011 - 2014
Zaměstnanec	SZ	9	8,75	8	8	6,5	6,5
	ZP	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Zaměstnavatel	SZ	27	26,25	26	26	25	25
	ZP	9	9	9	9	9	9
OSVČ	SZ	36	35	34	34	30,6	31,5
	ZP	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5

Zdroj: Vlastní zpracování

2.8.9 Clo

Cla řadíme mezi poplatky, i když mají určité prvky daní. Z širšího pohledu je jako daně můžeme chápat. Přesnější začlenění by pak bylo mezi daně spotřební. V užším smyslu jsou daním podobné. Dle klasifikace daní dle OECD mezi daně dokonce patří. Z pohledu ekonomického je dovážené zboží právě daní, kterou označujeme jako clo.²¹ Účelem cel je především funkce fiskální a ochranná. Dále pak prohibitivní, skleníková, vyrovnávací, retorzní, kompenzační a vyjednávací funkce.²²

Clu však podléhá pouze dovážené zboží, což je výrazný rozdíl mezi cly a spotřebními daněmi. Cla lze charakterizovat jako neúvěrový příjem veřejných rozpočtů. Výběr cel vede celní správa dané země podle příslušných zákonů.

2.8.10 Místní poplatky, mající charakter daní

Daňový řád, který upravuje postup správy daní, označuje jako daň peněžité plnění, které označujeme jako daň, clo nebo poplatek.²³ Tedy i poplatky můžeme chápat jako druh daně. Poplatky jsou stejně jako daně povinnou, zákonem uloženou platbou do veřejného rozpočtu, které jsou možné uložit pouze zákonem. Rozdíl mezi daní a poplatkem je v tom, že

²¹ Vančurová, Láchová (2010, s. 241)

²² Clo. Celní správa [online]. 2009 [cit. 2014-30-6]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

²³ Daňový řád

poplatek je ekvivalentní a jednorázový. Za zaplacení poplatku obdržíme konkrétní protihodnotu neboli službu.

Místní poplatky určuje a spravuje obec. Jsou používány jako fiskální nástroj. V současné době jsou v České republice používány tyto místní poplatky:

- poplatek ze psů
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatky ze vstupného,
- poplatky z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města
- poplatek za provozovaný výherní přístroj,
- poplatek za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku, možnosti jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

3 Daň z příjmů fyzických osob

Historie této daně je poněkud mladá. Poprvé byla použita ve Velké Británii v roce 1799 jako zdroj financování napoleonských válek. Zavádění ve vyspělých zemích se datuje od konce 19. století.

Na území dnešní České republiky, tj. v dřívějším Rakousku – Uhersku byla poprvé použita osobní důchodová daň v roce 1849. Ve svých počátcích mívala tato daň sazby pouze několika procent. Z důvodu světových válek však sazba neustále narůstala. Zvláště 1. a 2. světová válka zapříčinila jeden z nejvyšších nárůstu zdanění v historii. Např. v Anglii byly nejvyšší důchody zdaňovány i více než 60% sazbou. Naopak reformy z počátku 80. let minulého století a současný trend daňového mixu, kdy je kladen větší důraz na daně nepřímé, než přímé jsou příčiny menšího zdanění důchodů.²⁴

Daň z příjmů fyzických osob zařazujeme do přímých daní. Bezesporu se jedná o jednu z nejdůležitějších a nejsložitějších daní. Zákon o daních z příjmů byl za dobu své působnosti mnohokrát novelizován. K nejvýraznějším změnám došlo v roce 2008 prostřednictvím daňové reformy. Progresivně klouzavá daň z příjmů fyzických osob byla nahrazena lineární sazbou daně. V rámci této novely došlo také k zavedení takzvané superhrubé mzdy, ze které se nově počítá daňová povinnost. Jedná se o navýšení hrubé mzdy o sociální a zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel za svého zaměstnance. Od roku 2006 při výpočtu daňové povinnosti uplatňujeme slevy na dani, které kompenzují zrušení vybraných NČZD. Za další změnu, uplatněnou poprvé pro rok 2013, lze označit zavedení solidární daně, kterou platí pouze lidé s vysokými příjmy. Od roku 2014 také zanikla daň dědická a darovací. Tyto daně byly převedeny a začleněny do daně z příjmů.

3.1 Poplatníci daně

Z důvodu zamezení dvojího zdanění můžeme poplatníky na daňové rezidenty a nerezidenty.

Pokud má poplatník trvalé bydliště na území české republiky nebo se zde zdržuje alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce, hovoříme o daňových rezidentech. A ti mají daňovou povinnost vztahující se jak na příjmy plynoucí z České republiky tak i na příjmy zahraniční.

---

²⁴Kubátová (2010, s. 149)

Ostatní poplatníky, zdržující se na území České republiky do 183, nazýváme daňovými nerezidenty. Jejich povinností je zdanit pouze příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

Zvláštní přístup mají studenti a nemocní, kteří se zdržují na území ČR za účelem léčení nebo studia. Jsou vždy považováni za daňové nerezidenty bez ohledu na dobu pobytu.

3.2 Předmět daně

Pro správný výpočet daňové povinnosti je nezbytné správně stanovit příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, tedy se na ně vztahuje ZDP. Od těchto příjmů je nutné oddělit ty příjmy, které jsou od daňové povinnosti osvobozeny. Za předmět daně z příjmů jsou považovány příjmy peněžního i nepeněžního charakteru. Zákon příjmy fyzických osob rozděluje příjmy do pěti skupin a to podle hlavních zdrojů těchto příjmů. Jedná se o příjmy ze závislé činnosti, příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy.

Předmětem daně nejsou příjmy z rozšíření nebo vypořádání společného jmění manželů. Příjmy z odškodnění přiznané Evropským soudem pro lidská práva, které je Česká republika povinna uhradit. Příjmy získané nabytím akcií či podílových listů a další případy, které jsou vyjmenovány v zákoně.

3.2.1 Příjmy ze závislé činnosti

Mezi tyto příjmy, dle zákona, řadíme příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního poměru, služebního poměru, členského poměru či jiného poměru, v nichž je poplatník při výkonu práce povinen dbát příkazů plátce. Patří zde také příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností, tantiémy a náhrada za příjmy ze závislé činnosti.

Mezi příjmy ze závislé činnosti patří i naturální příjmy a požitky. Do základu daně také započítáváme zvýhodněnou cenu pro zaměstnance nebo bezplatné použití pro soukromé účely.

V § 6 nalezneme také příjmy, které se nezahrnují do základu daně. Patří mezi ně především náhrady cestovních výdajů do výše zákonných limitů, poskytnuté pracovní a ochranné pomůcky, pracovní oděvy atd. Od daně jsou osvobozena i některé nepeněžité plnění poskytovaná zaměstnavatelem jako např. poskytování nealkoholických nápojů na pracovišti, nebo příspěvky na penzijní připojištění.

Pro správný výpočet daně je nutné zvýšit základ daně ze závislé činnosti o zdravotní a sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem.

3.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti

Příjmem patřícím do samostatné činnosti rozumíme příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy z živností a jiného podnikání podle zvláštních předpisů. Dále také příjem podílu na zisku společníka veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti. Mezi další příjmy patří příjmy z výkonu nezávislého povolání, příjmy z majetku zařazené v obchodním majetku a příjem z užití nebo poskytnutí průmyslového a jiného duševního vlastnictví a příjem plynoucí z autorských práv.

V případě, že poplatník nechce používat na zjištění základu daně ze samostatné činnosti prokazatelné výdaje na zadržení a udržení příjmů může zvolit alternativu takzvaných paušálních výdajů. Výdaje spočítáme jako příslušné procento z příjmů. Výhoda tohoto způsobu se nachází v jeho administrativní jednoduchosti. V tab. 2 se nachází přehled sazeb pro uplatňování paušálních výdajů pro rok 2014. Velikost sazeb se liší dle druhu podnikání. V současné době se sazby pohybují mezi 30 % - 80 % podle jednotlivého druhu podnikání. U ostatního podnikání a u nájmu majetku, který máme zařazený v obchodním majetku, jsou stanoveny maximální částky, které lze uplatnit jako paušální výdaje.

Tab. 2 Přehled paušálních výdajů pro rok 2014

Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, řemeslné podnikání	80 %
Neřemeslné podnikání	60 %
Ostatní podnikání	40 % max. však do částky 800 000 Kč
Nájem majetku, zařazený v obchodním majetku	30 % max. však do částky 600 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, Ze zákon o dani z příjmů

Podnikající osoby také mohou podnikat za spolupráce druhé z manželů. Podíl příjmů a výdajů mezi spolupracujícími manžely může být maximálně 50 %. Částka, o kterou příjmy převyšují výdaje u spolupracující manželky nebo manžela nesmí však za rok přesáhnout 540 000 Kč nebo 45 000 Kč za každý i započatý měsíc. Spolupracující osoba nemusí být jen manžel nebo manželka, ale i další osoby, které žijí s poplatníkem ve společné domácnosti.

V tomto případě může podíl připadající na spolupracující osobu dosahovat pouze 30 %. Roční částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, nesmí překročit 180 000 Kč, měsíčně pak 15 000 Kč. V případě uplatnění příjmů spolupracujících osob nesmí poplatník na tyto osoby uplatňovat slevy podle § 35ba. U dětí je nutná ukončená školní docházka.

Podnikající fyzické osoby, které se nestaly účetní jednotkou, jejich obrat nepřekročil za kalendářní rok 25 mil. korun a nejsou účastníky sdružení, se mohou rozhodnout o vedení daňové evidence. Dalo by se říci, že tento způsob nahrazuje jednoduché účetnictví, které bylo v České republice zrušeno. Principem daňové evidence je odděleně evidovat stav o příjmech a výdajích od majetku a závazků.

3.2.3 Příjmy z kapitálového majetku

Výčet příjmů patřící do kapitálového majetku se nachází v § 8 ZDP, kde je také uveden výčet těchto příjmů. Obecně však můžeme říci, že se jedná o příjmy z vlastnictví finančního majetku. Na příjmy plynoucí z kapitálového majetku nelze uplatňovat paušální výdaje.

3.2.4 Příjmy z nájmu

Mezi příjmy z pronájmu řadíme příjmy z pronájmu nemovitostí, bytů nebo jejich částí, nebytových věcí a příjmy z pronájmu movitých věcí. V rámci příjmů z pronájmů může poplatník uplatnit paušální výdaje v 30 % výši, maximálně však do částky 600 000 Kč. Jestliže jsou příjmy z pronájmu příležitostné, zařazujeme je do ostatních příjmů.

3.2.5 Ostatní příjmy

Mezi ostatní příjmy patří všechny ostatní příjmy, kdy dochází k navýšení majetku, ale nejsou vyjmenovány v § 6 – 9. Může se jednat o výhry v loterii, přijaté výživné, ceny z veřejných soutěží, příjmy plynoucí z autorských práv a jiné. V tomto případě nelze uplatnit výdaje paušálem.

3.3 Osvobození od daně

Kompletní seznam všech příjmů osvobozených od daně a podmínky pro jejich splnění nalezneme v § 4 ZDP. Zde uvádíme pár příkladů:

Příjmy z prodeje nemovitostí. Příjmy plynoucí z prodeje rodinných domů, bytů včetně podílu na společných částech domu, včetně souvisejícího pozemku, pokud v něm měl prodávající bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem. Pokud v něm prodávající bydlel méně než 2 roky a získané prostředky použije na uspokojení bytové

potřeby, je takový příjem osvobozen také. Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje bytu nebo domu, pokud je nebo byl zahrnut do obchodního majetku, a to do 2 let od jeho vyřazení z obchodního majetku. Příjmy z prodeje jiných nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor jsou osvobozeny, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem 5 let.

Příjmy z prodeje movitého majetku. Jedná se například o příjmy z prodeje motorových vozidel, lodí a letadel jsou od daně osvobozeny, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem 1 rok. Příjmy z prodeje movitých věcí, které byly zahrnuty do obchodního majetku, jsou od daně osvobozeny až po 5 letech od jejich vyřazení.

U příjmů plynoucích z náhrady škody je většina náhrad je osvobozena. Náhrady škod včetně pojistných plnění, které mají vztah k podnikání, jiné samostatné výdělečné činnosti nebo pronájmu osvobozeny nejsou. Osvobození se také nevztahuje na pojistná plnění z pojištění majetku, který byl vložen do obchodního majetku nebo používán k pronájmu, dále plnění z odpovědnostního pojištění v rámci podnikání či pronájmu a plnění nahrazující ušlý příjem.

Ze sociálních příjmů jsou osvobozeny například dávky státní sociální podpory, nemocenského a veřejného zdravotního pojištění. Studijní stipendia, příspěvky občanských sdružení nebo nadací. Dále pak např. příjmy plynoucí z plnění vyživovací povinnosti.

Osvobození se vztahuje také na příjmy z výher. Například cena z veřejné soutěže, z reklamní soutěže, z reklamního slosování, cena ze sportovní soutěže nepřesahující 10 000 Kč, s výjimkou ceny ze sportovní soutěže u poplatníků, u nichž je sportovní činnost podnikáním a ocenění v oblasti kultury.

3.4 Základ daně

Základ daně najdeme definován v § 5 ZDP. Za základ daně považujeme částku, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi za zdaňovací období přesahují výdaje. U poplatníka, který má za zdaňovací období více druhů příjmů, označujeme za základ daně součet dílčích základů daně.

K zjištění základu daně je nutné stanovit základ daně jednotlivě podle § 6 - 10. Struktura daňového základu je znázorněna v Tab. 3 Kdy u příjmů ze zaměstnání je nezbytné přičíst úhrn pojištění, které platí za zaměstnance zaměstnavatel. V současné době tvoří výše pojistného hrazené zaměstnavatelem 34 % z hrubé mzdy. Výsledek můžeme označit jako super hrubou mzdu. V zbylých případech, tedy podle § 7 – 10 postupujeme obdobě. Dílčím

základem daně jsou příjmy z podnikání, pronájmu, kapitálového majetku a ostatní příjmy snížené o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Tab. 3 Struktura základu daně

Příjmy ze závislé činnosti
+ pojistné hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti

Příjmy z podnikání
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně z příjmů z podnikání

Příjmy z pronájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z pronájmu

Příjmy z kapitálového majetku
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku

Ostatní příjmy
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně ostatních příjmů

Zdroj: vlastní zpracování, podle Vančurová, Láchová (2010)

Nejprve ovšem sčítáme pouze dílčí základy daně podle § 7 – 10. Výsledek výpočtu může vyjít záporný, nulový nebo kladný. Pokud je výsledek záporný nebo nulový, považujeme za základ daně pouze dílčí základ podle § 6. V případě kladného výsledku je nutné ke stanovení správného základu přičíst zbylé dílčí části základu daně.

V tab. 4 zobrazuje postup při výpočtu daňové povinnosti. Nejdříve je nezbytné od základu daně odečíst nestandardní odpočty, dostaneme tak základ daně po snížení, který ovšem musí být při ročním výpočtu zaokrouhlený na stokoruny dolů. Tento základ daně násobíme příslušnou daňovou sazbou. Výsledek, daňovou povinnost před slevami, je možné snížit o slevy, na které má daný poplatník nárok. Systém umožňuje i záporný výsledek, ovšem

pouze v případě, kdy poplatník uplatňuje slevy na děti. V tomto případě hovoříme o daňovém bonusu.

Tab. 4 Výpočet daně z příjmů

Základ daně
- nestandartní odpočty
= základ daně po snížení, zaokrouhlený na stovky dolů
x sazba daně
= částka daně před slevami
- standartní slevy
= daň po slevách, případný daňový bonus

Zdroj: Vlastní zpracování, podle Vančurová, Láchová (2010)

3.5 Odčitatelné položky

Daňové úlevy probíhají odečtem pevné částky od základu daně ještě před jejím výpočtem. Začlenění úlev do výpočtu daně má vliv daňové zatížení daného jedince. Daňové úlevy mohou být standartní, které plynou z titulu samotné existence osoby nebo nestandartní, které probíhají formou odčitatelných položek ze základu daně. Hovoříme o nich také jako o nezdanitelných částech základu daně. Položky odečítáme od základu daně ještě před výpočtem daňové povinnosti. Tyto úlevy lze použít pouze při ročním zúčtování. Nestandartní odpočty jsou limitovány do určité výše. Důvodem zavedení těchto odpočtů je především cíl a snaha vlády podporovat a ovlivňovat chování poplatníků. Bývá kritizováno, že nestandartní úlevy realizují spíše ti poplatníci, kteří mají vyšší příjmy. Úlevy totiž vycházejí z takových činností, jako jsou úroky hypoték nebo hodnoty darů a na ty nemají chudší poplatníci peníze. Někteří autoři také přičítají odčitatelným položkám složitost a neprůhlednost daňového systému.²⁵ Za jistý druh nestandartních úlev lze považovat i manželský splitting neboli společné zdanění manželů.²⁶ Tato varianta byla v České republice používána v letech 2005 – 2007, v současné době je však zrušena. Společné zdanění manželů pomáhalo především rodinám, kde jeden z manželů vydělá a druhý (matka) zůstává na rodičovské dovolené s dětmi. Tento model podpory rodinného života je v zahraničí zcela běžný. Navíc, manželský

²⁵ Kubátová (2010, s. 176)

²⁶ Široký (2008, s. 125)

pár nedostával peníze automaticky prostřednictvím transferů, ale má nižší daňovou povinnost, což je rozdíl.²⁷

Fyzické osoby mohou uplatňovat tyto odpočty:

Dary na veřejně prospěšné účely. Minimální souhrnná částka daru musí být alespoň 2 % ze základu daně nebo 1000 Kč. Zákonem stanovená roční maximální částka je 15 % ze základu daně. Za dar považujeme i odběr krve. Jeden odběr krve oceňujeme částkou 2 000 Kč.

Zaplacené úroky z hypotečních úvěrů nebo stavebního spoření, které byly sniženy o státní příspěvek a byly použity pro bytové potřeby (definováno v 3 odst. § 15 ZDP).

Zaplacené příspěvky na penzijním připojištění se státním příspěvkem. Za zdaňovací období je možno maximálně odečíst 12 000 Kč.

Zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění. Částka, kterou lze za zdaňovací období odečíst činí v úhrnu 12 000 Kč.

Zaplacené členské příspěvky odborové organizaci, která zastává sociální a hospodářské zájmy zaměstnanců. Maximální odečet částky za zdaňovací období jsou 3000 Kč nebo do výše 1,5 % zdanitelných příjmů

Úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání. Maximálně však do částky 10 000 Kč u poplatníka se zdravotním postižením se tato částka zvyšuje na 13 000 Kč. Pokud poplatník trpí těžším zdravotním postižením, je možné odečíst částku 15 000 Kč.

Odčitatelné položky vedle právnických osob platí také pro fyzické osoby a to pokud mají příjmy podle § 7 a § 9 ZDP. Vymezení najdeme v § 34 ZDP. Poplatník si může snižovat základ daně o daňovou ztrátu, která vznikala a byla vyměřena za zdaňovací období nebo po jeho část. Ztrátu můžeme odečítat nejdéle pět let po ukončení období, kdy byla vyměřena. Dále si poplatník může odečíst veškeré výdaje, které vznikly z důvodu podpory výzkumu a vývoje nebo odpočet pro podporu odborného vzdělání.

---

²⁷Zrušení společného zdanění manželů byl krok zpět. *Daňáři online* [online]. 18. 11. 2008 [cit. 2014-06-06].

Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/blog/detail-prispevku/articleid-59-zruseni-spolecneho-zdaneni-manzelu-byl-krok-zpet/>

3.6 Výpočet daňové povinnosti

Od zavedení daně z příjmů až do roku 2005 se při výpočtu daňové povinnosti postupovalo shodně. Výpočet daně se prováděl ze základu daně, sníženém o NČZD a sociálním a zdravotním pojištěním zaměstnance. Tento základ se vynásobil daňovou sazbou, podle příslušného daňového pásma, do kterého spadal.

V období 2006 – 2007 již byly nahrazeny vybrané části nezdanitelné základu daně slevami na dani. Postupovalo se tedy následovně. Za základ daně byla považována hrubá mzda snížená o sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem. Tato částka sloužila pro výpočet daňové povinnosti dle příslušných daňových pásem, od které se odečetly slevy na dani. Pro stanovení výsledné daňové povinnosti bylo nezbytné odečíst slevy na dani.

Od roku 2008 se používá při výpočtu daně z příjmů zcela nový systém. Nejprve je nezbytné od základu daně odečíst nestandartní odpočty, dostaneme tak základ daně po snížení, který ovšem musí být při ročním výpočtu zaokrouhlený na stokoruny dolů. Tento základ daně násobíme příslušnou daňovou sazbou. Výsledek, daňovou povinnost před slevami, je možné snížit o slevy, na které má daný poplatník nárok. Systém umožňuje i záporný výsledek, ovšem pouze v případě, kdy poplatník uplatňuje slevy na děti. V tomto případě hovoříme o daňovém bonusu. Tab. 5 zobrazuje výše popsany postup při výpočtu daňové povinnosti.

Tab. 5 Výpočet daňové povinnosti

2005	2007	2008
Hrubý příjem	Hrubý příjem	Hrubý příjem
		Super hrubá mzda
Pojistné - 12,5%	Pojistné - 12,5%	Pojistné - 11%
Základ daně	Základ daně	Základ daně
Standartní odpočty	Standartní odpočty	Standartní odpočty
ZD snížený o odpočty		
Sazba daně	Sazba daně	Sazba daně
Vypočtená daň	Vypočtená daň	Vypočtená daň
	Slevy na dani	Slevy na dani
	Daň po slevě	Daň po slevě
Čistá mzda	Čistá mzda	Čistá mzda

Zdroj: Vlastní zpracování, podle Širokého 2008 str. 152

3.7 Sazba daně z příjmů a její vývoj

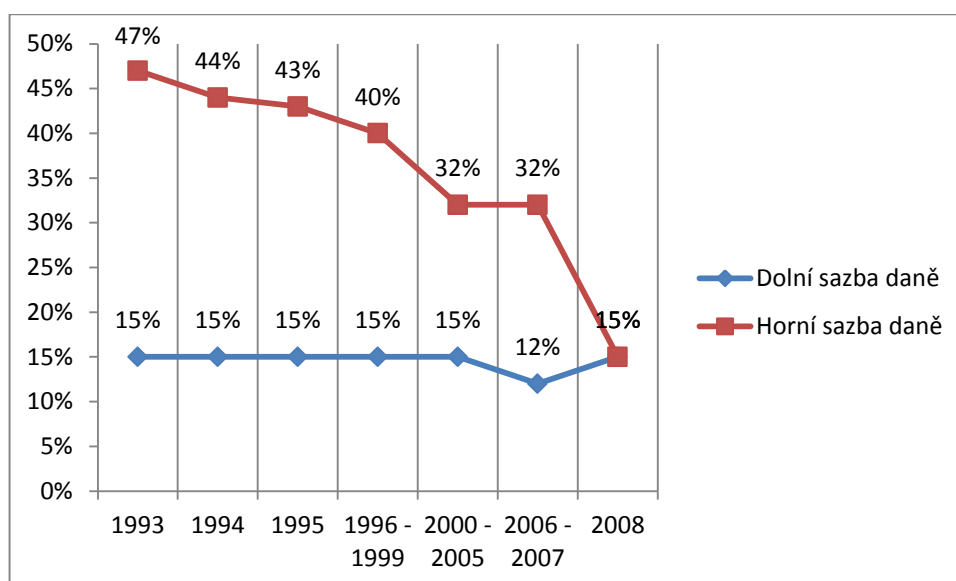
Od vzniku samostatné České republiky až do roku 2007 byla při výpočtu daňové povinnosti používána sazba daně z příjmů fyzických osob klouzavě progresivní. Od roku 2008 je zavedena sazba ve výši 15 % bez ohledu na výši příjmů, tedy lineární sazba.

O sazbě daně můžeme hovořit jako o nominální nebo efektivní. Nominální sazbu daně stanovuje zákon. V našem případě tedy ve výši 15 %. Tato sazba však z hlediska daňové zátěže není vypovídající. Jako lepší ukazatel pro porovnání jednotlivých příjmů lze brát efektivní sazbu daně. Tento ukazatel můžeme považovat jako objektivnější nejen pro hodnocení vývoje daňové zátěže v závislosti na dosahovaném příjmu, ale také pro porovnávání vývoje v čase. O efektivní sazbě tedy můžeme říci, že určuje daňové zatížení poplatníka. Přesně nám ukazuje kolik procent z příjmů, musí poplatník odvést státu a jaká je výše zůstatku.

Nejdříve byla sazba daně z příjmů klouzavě progresivní. Přesný vývoj klouzavě progresivního zdanění a příslušných daňových pásem je zobrazen v **příloze 2**. V roce zavedení, tj. 1993 bylo používáno 6 pásem. Poplatníci spadající do nejnižšího pásna, zdaňovali své příjmy 15% sazbou. V dalších pásmech dosahovaly sazby velikosti 20 %, 25 %, 32 %, 40 % a 47 %. V letech 1994 a 1995 se používalo stále pět pásem, k změnám docházelo pouze v nejvyšším pásmu, kde docházelo ke snižování sazby. Nejdříve na 44 % posléze na 43 %. V dalším roce tj. v roce 1996 dochází k odstranění nejvyššího pásma a změnám v částkách připadající k jednotlivým daňovým pásmům. Až do roku 1999 zůstává stejný počet pásem i stejná velikost sazeb. Mění se pouze peněžní rozpětí v jednotlivých pásmech. Od roku 2000 jsou již používány pouze 4 daňové pásma. Stále dochází k změnám daňového základu, v letech 2006 a 2007 dochází i ke změnám daňových sazeb a to dokonce i v nejnižším pásmu. Z Obr. 1 lze pozorovat vývoj horní a dolní sazby, až do sjednocení v roce 2008 na lineární 15% sazbu daně. V tomto roce také proběhly největší změny ve způsobu zdanění. I když se sazba daně od doby svého zavedení nezměnila, probíhají změny v systému stále, jen menšího charakteru.

Obr. 1 Vývoj horní a dolní sazby daně z příjmů fyzických osob

Zdroj: Vlastní zpracování, ze zákona o dani z příjmů

3.8 Slevy na dani

Jedná se o standartní slevy, které nejsou vázány na prokazování vynaložených výdajů. Slevy na dani nahradily od roku 2005 vybrané nezdánitelné části základu daně, které se na rozdíl od slev na dani uplatňují před výpočtem daňové povinnosti.

V případě slev na dani je nutné sledovat, zda hovoříme o poplatníkovi bez prohlášení nebo s prohlášením. V případě, že poplatník nepodepsal prohlášení k dani, nemůže uplatňovat slevy na dani.

Poplatník s podepsaným prohlášením může každý měsíc uplatňovat slevy na dani ve výši 1/12 roční částky. Pokud má poplatník více zaměstnavatelů souběžně, je možné uplatnit slevy pouze u jednoho z nich. Vývoj odpočtů nalezneme v Obr.2, vývoj slev na dani v Obr. 3. Teprve se zavedením lineární sazeb daně dochází k podstatnému navýšení slev, jako jisté kompenzace v rámci zrušení progresivity zdanění.

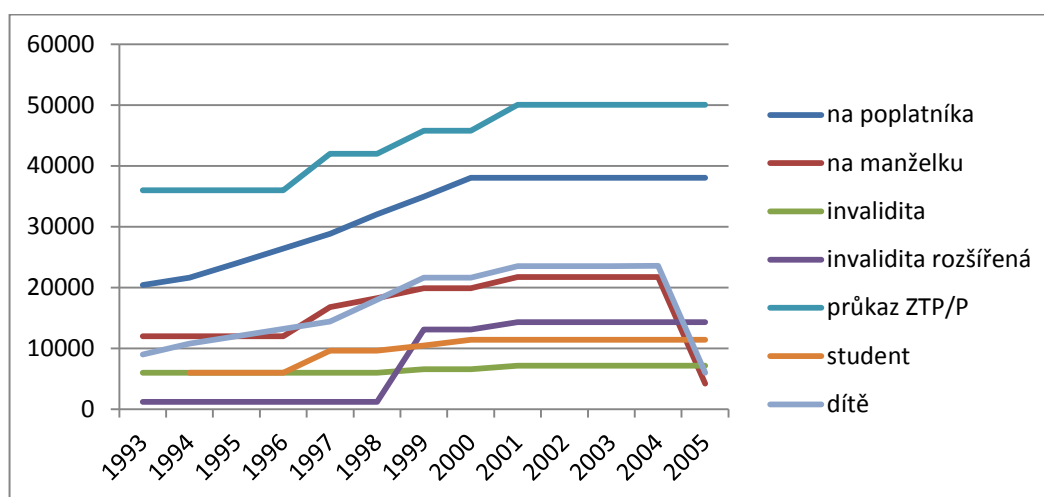
Současná roční výše slev:

- Základní sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč za rok
- Sleva na manželku (manžela) ve výši 24 840 Kč za rok
- Sleva na základní invaliditu ve výši 2 520 Kč za rok a rozšířenou ve výši 5 040 Kč za rok

- Slevu na držitele ZTP/P ve výši 16 140 Kč za rok
- Sleva na studenta ve výši 4 020 Kč za rok.

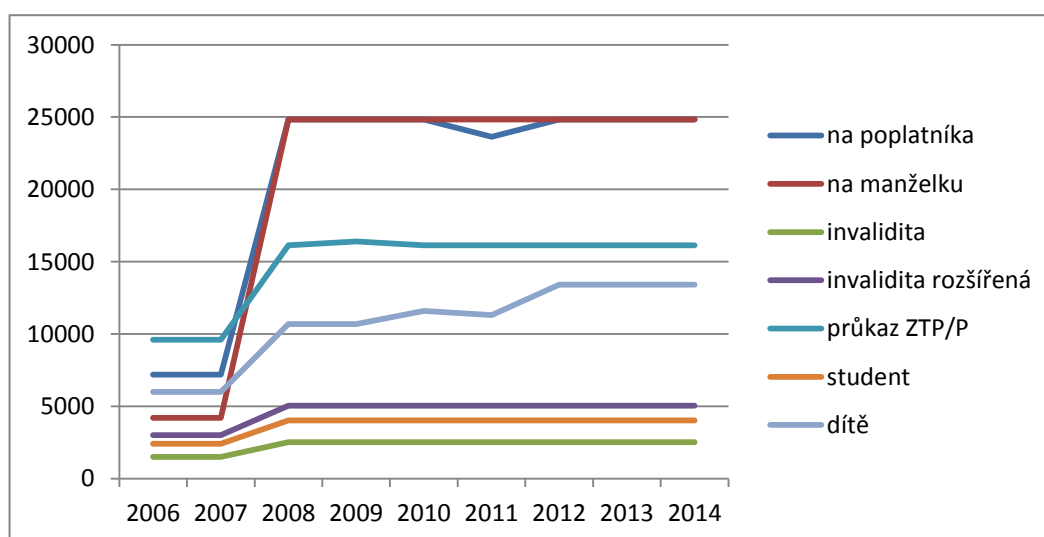
Veškeré podmínky pro uplatňování slev jsou vymezeny v § 35 ZDP. Slevy na dani mají sociální a redistribuční funkci. Přispívají k spravedlivějšímu rozdělování důchodů, ale také příjmů domácností.²⁸

Obr. 2 Vývoj nezdanitelných částí základu daně

Zdroj: Vlastní zpracování, ze zákona o dani z příjmů

Obr. 3 Vývoj slev na dani

Zdroj: Vlastní zpracování, ze zákona o dani z příjmů

²⁸Vančurová, Láchová (2010, s. 164)

Dříve standartní odpočty, které snižovaly základ daně jako jeho nezdanitelnou část, používané až do roku 2005 s léty narůstaly. V roce 2006 se nezdanitelný základ daně změnil na slevy na dani a ty se začaly uplatňovat až po vypočítané daně a z toho důvodu došlo i k jejich snížení. Až zavedením lineární sazby daně v roce 2008 dochází k opětovnému nárůstu slev a od té doby jsou téměř všechny stabilní. U zvýhodnění na dítě dochází k mírnému zvyšování.

3.9 Daňové přiznání

Poplatníci daně, jejich příjmy nedosáhly 15 000 Kč nebo mají pouze příjmy, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozené popřípadě příjmy zdaněné zvláštní sazbou daně, nemají povinnost podávat daňové přiznání. Pokud poplatník vykazuje ztrátu, podává daňové přiznání vždy. V případě, že je poplatník zaměstnán pouze u jednoho nebo u více po sobě jdoucích zaměstnavatelů podává za něj dle zákona daňové přiznání zaměstnavatel. Pokud má však poplatník více zaměstnavatelů souběžně nebo se u něj zvyšuje daň o solidární zvýšení, zodpovídá za podání daňového přiznání poplatník.

3.10 Solidární daň

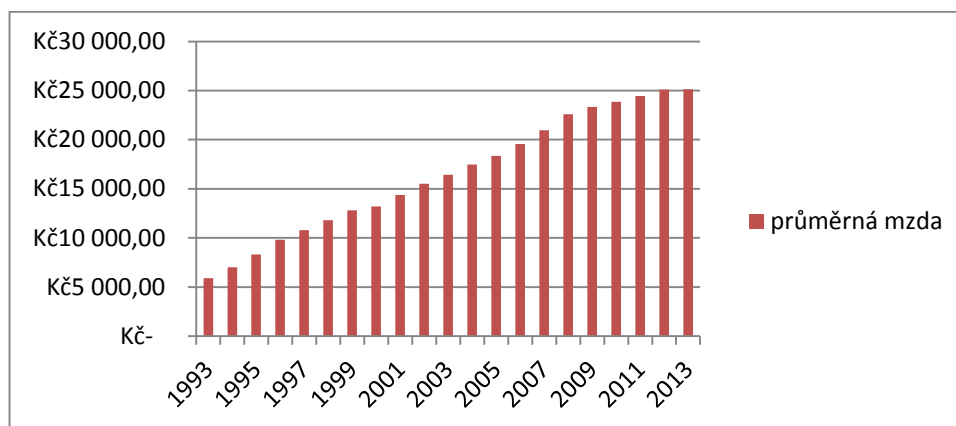
Součástí daňového balíčku, jenž má snižovat schodek státního rozpočtu je také solidární daň, která by měla být uplatňována jen tři roky. Zvyšování daně, se týká příjmů plynoucích ze závislé nebo samostatné činnosti, tedy příjmů podle § 6 a § 7. Solidární daň má stanovenou sazbu ve výši 7 %. Výpočet daně u fyzických osob, které mají povinnost odvádět solidární daň, je prováděn nejprve klasickým způsobem, po té je nutné provést výpočet, který stanoví velikost solidární daně. Sazby 15 % a 7 % nelze jen sečíst. Je nutné stanovit dva samostatné základy daně a vypočíst dvě daňové povinnosti. Součet těchto daní označujeme jako výslednou daňovou povinnost. Povinnost odvádět solidární daň mají ty fyzické osoby, u kterých přesáhl roční příjem 48 násobku průměrné mzdy. Průměrnou mzdu vypočítáme jako součin vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, za který mzdu vypočítáváme. Při výpočtu za rok 2013 se tedy řídíme roční částkou 1 242 432 Kč. Také pokud u zaměstnance přesáhne měsíční hrubý příjem částku 103 536 Kč je povinen podat zaměstnanec sám daňové přiznání, i když u zaměstnavatele podepsal registraci k dani. Pokud zaměstnanec odvedl měsíční zálohu na solidární daň a součet jeho ročních příjmů nepřesáhne stanovenou částku, měsíční odvod solidární daně je pak brán jako přeplatek. Na rok 2014 se částka, která stanovuje povinnost platit solidární daň, zvyšuje na 1 245 216 za rok. Tato částka také slouží jako maximální vyměřovací základ pro sociální

pojištění. Při stanovení 15 % daně používáme klasicky super hrubou mzdu. Stejně tak výpočet pojištění probíhá stejným způsobem. Základ daně pro výpočet solidární daně je hrubá mzda. Teprve součet klasické a solidární daně lze označit za daňovou povinnost před započtením slev na dani. Zmenšení daně o slevy už je prováděno standartním způsobem.

3.11 Průměrné mzdy

Při potřebných výpočtech budeme vycházet z průměrných mezd v jednotlivých letech, které zveřejňuje český statistický úřad. Z obr.4 je dobře patný nárůst průměrných mezd, který ovšem v posledních letech spíše stagnuje. Důvodem tohoto jevu může být proběhlá hospodářská krize.

Obr. 4 Vývoj průměrných sazeb v letech 1993 - 2013

Zdroj: Vlastní zpracování, podle Českého statistického úřadu

3.12 Měření daňové progresivity

3.12.1 Efektní daňové zatížení

Daňové zatížení nebo také efektivní daňová sazba charakterizuje procentní podíl daňové povinnosti k hrubému důchodu.

$$\text{Efektivní daňová sazba (ETR)} = \frac{T}{Y} \times 100, \quad (1)$$

kde T je daňová povinnost a Y hrubý příjem.

Do daňové povinnosti lze také započítat platby sociálního pojištění hrazené zaměstnavatelem.

$$\text{ETR}_{T+SI} = \frac{T+SI}{Y} \times 100, \quad (2)$$

kde T je daňová povinnost, Y hrubý příjem a SI sociální pojištění.

3.12.2 Progresivita osobní důchodové daně

Prostřednictvím hodnot hrubého důchodu a jemu odpovídající daňové povinnosti se vypočítává i progresivita důchodové daně. Při jejím sestavením vycházíme ze stejných hodnot jako měření efektivní sazby daně. Progresivita osobní důchodové daně zkoumá určitý důchodový interval. Jedná se tedy o veličinu tokovou. U důchodových daní chceme určit, jak se progresivita daně vyvíjí v určitém příjmovém rozmezí, zda tím, že poplatník získá větší důchod, dojde ke zvýšení progresu jeho daně a jak výrazně, popřípadě zůstane stejná. Obvykle používáme tři způsoby měření intervalové progresivity.

Progresivita průměrné sazby představuje poměr změny průměrné sazby ke změně příjmů

$$PAR = \frac{\frac{T_1 - T_0}{Y_1 - Y_0}}{\frac{T_1 - T_0}{Y_1 - Y_0}} \quad (3)$$

Progresivita daňové povinnosti vyjadřuje elasticitu daňové povinnosti vzhledem k příjmu před zdaněním

$$PTO = \frac{\frac{T_1 - T_0}{Y_1 - Y_0}}{\frac{T_0}{Y_0}} \quad (4)$$

Progresivita příjmů po zdanění představuje elasticitu příjmů po zdanění vzhledem k příjmům před zdaněním

$$PEAT = \frac{\frac{(Y_1 - T_1) - (Y_0 - T_0)}{(Y_0 - T_0)}}{\frac{(Y_1 - Y_0)}{Y_0}} \quad (5)$$

Ve všech třech případech znamená Y hrubý důchod a T daňovou povinnost k danému důchodu. 0 a 1 jsou indexy, které patří ke krajním bodům intervalu, ze kterého měříme progresivitu. V Tab. 5 se nachází vysvětlení jednotlivých ukazatelů.

Tab. 5 Interpretace jednotlivých ukazatelů intervalové daňové progresivity

Charakter daně	Ukazatel daňové progresivity		
	PAR	PTO	PEAT
Proporcionální daň	0	1	1
Progresivní daň	>0	>1	<1
Regresivní daň	<0	<1	>1

Zdroj: Vlastní zpracování, podle Šírokého 2008

4 Komparace daňového zatížení

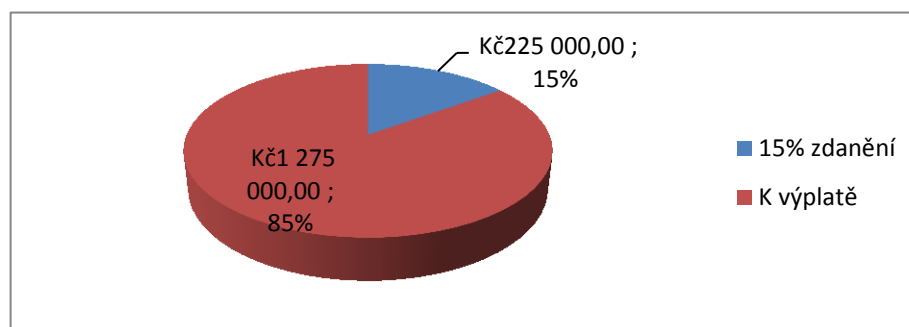
Při srovnávání daňového zatížení fyzických osob nelze vycházet pouze ze sazby daně z příjmů. Jak již bylo zmíněno, do roku 2008 se v ČR používala progresivně klouzavá sazba, nyní používáme pouze lineární sazbu. Než je ovšem stanovená výsledná daňová povinnost, je nutné provést úpravy o odpočty, solidární prvky a především jsme nuceni platit poměrně vysoké pojistné. Každá tato úprava má podstatný vliv na výši daňového zatížení.

V 80. letech minulého století přišli s návrhem rovné daně američtí ekonomové Robert Hall a Alvin Rabushka. Tito zastánci rovné daně argumentují, že progresivní zdanění důchodů má demotivující účinky a trestá osoby za jejich pracovitost a podceňuje k hledání daňových úniků. Návrh rovné daně se stal velmi populární zejména v postkomunistických zemích. Je však důležité si uvědomit, že používání termínu rovná daň je zavádějící, protože se ve skutečnosti jedná o rovnou sazbu daně.²⁹

4.1 Rozdíl ve výpočtu daně s lineární a progresivní sazbou

Pokud bychom přistupovali pouze k výpočtu daně, jasně určíme výpočet s lineární sazbou daně za jednodušší. Zatímco u lineární sazby daně postačí základ daně pouze vynásobit příslušnou sazbou daně, progresivní zdanění už je nutné rozdělovat do příslušných pásem a daň počítat vícrát. V obr. 5 a 6 je počítáno se základem 1 500 000 Kč. Při lineární, 15% sazbě, činí částka daně 225 000 Kč. Poplatníkovi jako jeho vlastní příjem zůstane celých 85 %, což odpovídá částce 275 000 Kč.

Obr. 5 Výpočet s lineární sazbou daně

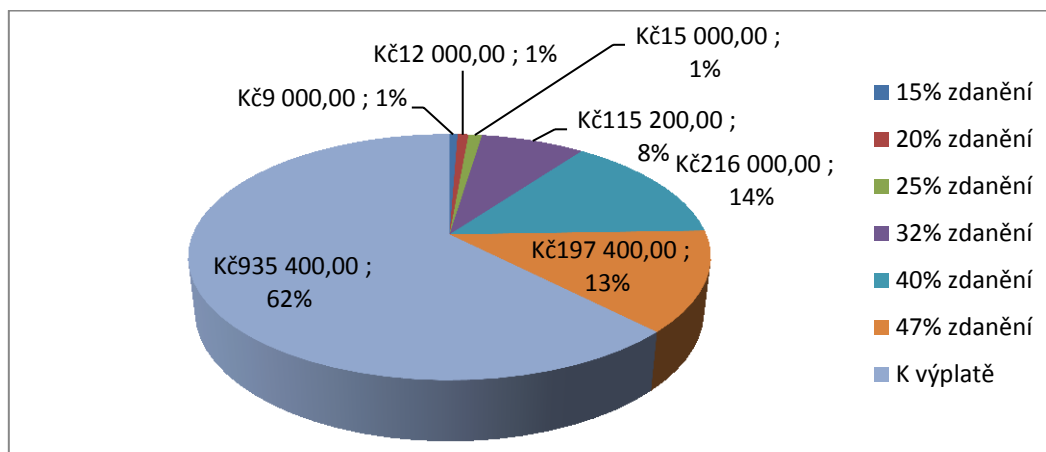
Zdroj: vlastní zpracování

U progresivní sazby jsme zvolili rozpětí daňových pásem podle roku 1993 a počítali daň za každé pásmo zvlášť. Při progresivním zdanění odvede poplatník na dani 38 %

²⁹ Široký (2008, s. 132)

z celkové částky, čemuž odpovídá hodnota 564 600 Kč. Poplatníkovi k výplatě zůstane pouhých 935 400 Kč. V našem zjednodušeném případě při progresivním zdanění odvede poplatník na dani o 339 600 Kč více než při zdanění lineární sazbou daně.

Obrázek 6 Výpočet s progresivní sazbou daně

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Efektivní daňová sazba

Práce mapuje období let 1993 až 2013. Což znamená, že zkoumáme velikost daňového zatížení od zavedení této daně, až po minulý rok. S rokem 2014 nepracujeme, neboť nedošlo k žádným změnám při postupu výpočtu daně. Dále pak v období psaní této práce byly známe průměrné mzdy pouze za první čtvrtletí roku 2014, a tedy tyto výsledky by neměly přesnou vypovídací hodnotu.

Při výpočtu daňového zatížení poplatníka byla jako základ pro výpočet brána roční hrubá mzda s jejími násobky v rozpětí 0,5 – 2 x násobku. Počítání s nižším násobkem průměrné mzdy nemá takovou vypovídací schopnost, neboť výsledek ovlivňuje například nulová výsledná daňová povinnost či u poplatníka, který uplatňuje slevu na děti vyplácené bonusy.

Příliš vysoké násobky průměrné mzdy mají taktéž nízkou vypovídající schopnost z důvodů nízkého počtu občanů, kteří těmito vysokými příjmy disponují. Podle českého statistického úřadu v České republice má vyšší než průměrnou mzdu pouze 1/3 obyvatel.

V našem případě počítáme s poplatníkem, který pracuje u zaměstnavatele, u kterého podepsal prohlášení k dani, tedy uplatňuje slevu na poplatníka. Žije sám a nemá žádné děti ani jiné odčitatelné položky. Detailní způsob výpočtu daňové povinnosti v jednotlivých letech je

zobrazen v **příloze č. 3**. Pro zjištění nominální sazby daně jsme porovnávali podíl výsledné daňové povinnosti na hrubé mzdě, podle vzorce (1).

Tab. 6 Daňové zatížení poplatníka, v %

	0,5	0,65	1	1,33	1,5	1,67	2
1993	4,49	6,48	8,81	9,99	10,84	11,52	11,92
1994	5,42	7,90	9,75	11,67	12,33	12,86	14,20
1995	5,90	7,57	9,68	11,62	12,28	12,86	14,35
1996	6,41	7,96	9,77	11,45	12,14	12,73	14,24
1997	6,46	8,00	9,82	11,72	12,38	12,90	14,24
1998	6,34	7,90	9,75	11,67	12,33	12,86	14,20
1999	6,30	7,88	9,71	11,58	12,25	12,79	14,05
2000	5,93	7,59	9,53	11,48	12,16	12,70	14,05
2001	6,51	8,04	9,93	11,81	12,45	12,96	14,37
2002	7,00	8,41	10,49	12,23	12,82	13,55	14,93
2003	7,34	8,67	10,87	12,52	13,12	14,01	15,31
2004	7,68	8,94	11,27	12,81	13,64	14,48	15,70
2005	7,94	9,14	11,56	13,04	14,03	14,83	16,25
2006	4,36	6,34	9,94	12,65	13,69	14,73	16,92
2007	4,77	7,03	10,43	13,27	14,24	15,63	17,67
2008	1,92	6,15	11,09	13,36	14,14	14,76	15,67
2009	2,36	6,45	11,23	13,43	14,18	14,79	15,66
2010	2,75	6,75	11,42	13,58	14,31	14,90	15,76
2011	3,97	7,69	12,03	14,03	14,72	15,27	16,06
2012	3,61	7,41	11,85	13,90	14,60	15,16	15,97
2013	3,62	7,42	11,86	13,90	14,60	15,16	15,98

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tab. 6 lze vidět v rozmezí let 1993 – 2005 se zvětšujícím příjmem postupné zvyšování efektní daňové sazby. Tento nárůst ovlivňuje právě progresivní sazba daně. Daňové zatížení roste i v časovém horizontu. Toto lze vysvětlit zvyšováním se průměrných mezd. Se zavedením slev na dani nastává výrazný zlom ve výši zdanění u poplatníků s nízkými a průměrnými příjmy. Tato změna se ještě výrazně prohlubuje při změně daňového výpočtu a zavedení lineární sazby daně. Tuto změna již ovlivnila všechny sledované násobky průměrné mzdy, ovšem nejcitelnější změnu představuje pro poplatníky s nejnižšími příjmy.

4.3 Efektivní daňová sazba se sociálním pojištěním

Varianta výpočtu efektivní daňové sazby počítá i se sociálním pojištěním. Obzvláště v České republice tvoří pojištění značnou nákladovou položku poplatníků. Při výpočtu

počítáme obdobně jako ve výše uvedeném případě. Pouze k daňové povinnosti poplatníka přičítáme sociální pojištění a to následně porovnáváme s hrubou mzdou (2).

Tab. 7 Efektní daňová sazba se sociálním a zdravotní pojištěním, v %

	0,5	0,65	1	1,33	1,5	1,67	2
1993	16,99	18,98	21,31	22,49	23,34	24,02	24,42
1994	17,92	19,70	21,77	23,45	24,20	24,79	25,81
1995	18,40	20,07	22,18	24,12	24,78	25,36	26,85
1996	18,91	20,46	22,27	23,95	24,64	25,23	26,74
1997	18,96	20,50	22,32	24,22	24,88	25,40	26,74
1998	18,84	20,40	22,25	24,17	24,83	25,36	26,70
1999	18,80	20,38	22,21	24,08	24,75	25,29	26,55
2000	18,43	20,09	22,03	23,98	24,66	25,20	26,55
2001	19,01	20,54	22,43	24,31	24,95	25,46	26,87
2002	19,50	20,91	22,99	24,73	25,32	26,05	27,43
2003	19,84	21,17	23,37	25,02	25,62	26,51	27,81
2004	20,18	21,44	23,77	25,31	26,14	26,98	28,20
2005	20,44	21,64	24,06	25,54	26,53	27,33	28,75
2006	16,86	18,84	22,44	25,15	26,19	27,23	29,42
2007	17,27	19,53	22,93	25,77	26,74	28,13	30,17
2008	14,42	18,65	23,59	25,86	26,64	27,26	28,17
2009	13,37	17,46	22,23	24,43	25,19	25,79	26,67
2010	13,75	17,76	22,43	24,58	25,32	25,91	26,76
2011	14,98	18,70	23,04	25,04	25,73	26,27	27,07
2012	14,61	18,42	22,86	24,90	25,60	26,16	26,98
2013	14,62	18,43	22,86	24,91	25,61	26,17	26,98

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky ke kterým jsme se dopracovali, „kopírují“ tab. 7 kde počítáme pouze s výslednou daňovou povinností poplatníků.

4.4 Daňové zatížení se solidární daní

Jak již bylo napsáno zavedení solidární daně, se dotýká pouze poplatníků s vysokými příjmy. Protože povinnost odvádět solidární daň mají ti poplatníci, kteří přesáhnou 48 násobek průměrné mzdy, budeme počítat s částkou 1 300 000 Kč, což je mírně nad touto hranicí.

Tab. 8 Rozdíl v daňovém zatížení se solidární daní z hrubé mzdy 1 300 000 Kč

	Se solidární daní	Bez solidární daně
Hrubá mzda	1 300 000 Kč	1 300 000 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	80 759 Kč	80 759 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	58 500 Kč	58 500 Kč
Super hrubá mzda	1 727 700 Kč	1 727 700 Kč
15 % daň	259 155 Kč	259 155 Kč
ZD pro solidární daň	57 568 Kč	- Kč
Solidární daň	4 030 Kč	- Kč
Celková daň	263 137 Kč	259 155 Kč
Sleva na poplatníka	24 048 Kč	24 048 Kč
Daň po slevách	194 660 Kč	190 630 Kč
Čistá mzda	921 604 Kč	925 634 Kč
D/HM	18,40 %	18,09 %
(D+P)/HM	29,11 %	28,80 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Postup stanovení solidární daně byl popsán v kapitole 3.10. Při výpočtu sociálního pojištění, musí být brán v potaz maximální vyměřovací základ. Ten činí pro rok 2013 částku ve výši 1 242 432 Kč. Při překročení této částky je počítáno sociální pojištění z maximálního vyměřovacího základu. Toto platí pro pojištění hrazené zaměstnancem i zaměstnavatelem. Z výpočtu vyplývá, že rozdíl mezi zdaněním se solidární daní a bez solidární daně činí pouze necelé procento. V tab. 8 jsme proto již použili při výpočtu dvojnásobnou částku oproti tab. 9. V tomto případě rozdíl v efektivní sazbě činí 4 %, vyjádřeno v peněžní hodnotě 123 030 Kč. Zbývá si položit otázku kolik poplatníků má takové vysoké příjmy a zda po započtení zvýšených administrativních nákladů bylo zavedení solidární daně krok správným směrem.

Tab. 9 Rozdíl v daňovém zatížení se solidární daní z hrubé mzdy 3000 000 Kč

	Se solidární daní	Bez solidární daně
Hrubá mzda	3 000 000 Kč	3 000 000 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	80 759 Kč	80 759 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	135 000 Kč	135 000 Kč
Super hrubá mzda	3 580 100 Kč	3 580 100 Kč
15 % daň	537 015 Kč	537 015 Kč
ZD pro solidární daň	1 757 568 Kč	- Kč
Solidární daň	123 030 Kč	- Kč
Celková daň	660 045 Kč	537 015 Kč
Sleva na poplatníka	24 048 Kč	24 048 Kč
Daň po slevách	635 997 Kč	517 967 Kč
Čistá mzda	2 148 244 Kč	2 271 274 Kč
D/HM	21,20 %	17,10 %
(D+P)/HM	28,39 %	24,29 %

Zdroj: Vlastní zpracování

4.5 Ukazatele progresivity

Při měření intervalové progresivity opět vycházíme z výpočtu daně, který se nachází v **příloze 3**. Při tomto porovnávání budeme vycházet z let 2007 a 2008 z důvodů největšího rozdílu při sestavování daňové povinnosti. I v dalších letech probíhaly různé úpravy, jednalo se však spíše o velikost částek než o způsob výpočtu

Tab. 10 Ukazatele progresivity příjmu po zdanění u násobků průměrné mzdy

interval rok	0,5-0,65	0,65-1	1-1,33	1,33-1,5	1,5-1,67	1,67-2
2007	0,8973	0,8956	0,8722	0,9008	0,8417	0,8533
2008	0,8132	0,8498	0,8969	0,9205	0,9289	0,9356

Zdroj: Vlastní zpracování

Při výpočtu progresivity příjmů po zdanění jsme vycházeli ze vzorce (5). V případě, kdy tento ukazatel vychází v kladné hodnotě, je výsledek označován jako progresivní daň. Z tab. 10 lze vidět, že i po zavedení lineární sazby daně pouze poklesla progresivita u příjmů v intervalu 0,5 – 0,65 a 0,65 – 1 násobku průměrné mzdy, tedy u nejnižších příjmů. Naopak v intervalu 1,67 – 2 násobků průměrné mzdy jsme zaznamenaly nárůst zdanění.

Tab. 11 Ukazatel progresivity průměrné sazby u násobků průměrné mzdy

interval rok	0,5-0,65	0,65-1	1-1,33	1,33-1,5	1,5-1,67	1,67-2
2007	0,000000598	0,000000386	0,000000342	0,000000228	0,000000323	0,000000246
2008	0,000001040	0,000000520	0,000000254	0,000000169	0,000000135	0,000000101

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výpočtu ukazatele progresivity průměrné sazby (3) označuje ukazatel hodnoty větší než nula opět progresivní daň. Výsledky zobrazené v tab. 11 ukazují na pokles progresivity daňové sazby v roce 2008. Hodnota ukazatele v intervalu 0,5 – 0,65 průměrné mzdy roku 2008 se již blíží k proporcionální dani z důvodu nízkého daňového zatížení. V tomto případě výrazně poklesla progresivita průměrné sazby na všech sledovaných intervalech, tedy i u poplatníků s nejvyššími příjmy.

Tab. 12 Ukazatel progresivity daňové povinnosti u násobků průměrné mzdy

interval rok	0,5-0,65	0,65-1	1-1,33	1,33-1,5	1,5-1,67	1,67-2
2007	3,048	2,381	2,098	1,649	1,953	1,792
2008	8,498	3,112	1,789	1,496	1,417	1,359

Zdroj: Vlastní zpracování

I tento ukazatel opět v obou sledovaných letech splňuje podmínky stanovené pro progresivní daň (viz. Tab. 11). Za použití vzorce (4) jsme dostali výsledky obsažené v Tab. 12. Dle tohoto ukazatele dosahuje nejvyšší progresivity nejnižší příjem. Se zvyšujícím se příjmem pak progresivita klesá.

5 Závěr

Cílem práce bylo srovnání lineární a progresivní sazby daně z příjmů a to za použití metody analýzy, popisu a komparace.

O dani z příjmů fyzických osob lze hovořit jako o přímé důchodové dani. Možnost vyhnout se placení daní, je téměř nemožné, neboť existovat bez jakýchkoliv příjmů je značně nereálné. Konstrukce daně z příjmů se vyznačuje značnou složitostí a pro laickou veřejnost se stává často nepochopitelným a těžko proniknutelným systémem. Tento problém navíc stěžují časté daňové reformy.

Vlivem nedávno proběhlé Světové finanční krize nastalo zpomalení růstu průměrných mezd, vzrostla míra nezaměstnanosti a vlivem inflace proběhlo zvýšení cen. Z těchto důvodů vzrostla nespokojenost daňových poplatníků, kteří mají pocit, že jsou nuceni na daních odvádět stále větší podíly ze svých příjmů.

I když v současné době používáme lineární sazbu daně, toto označení však není zcela správné. Započtení jakékoliv daňové úlevy se projeví na efektní daňové sazbě. Tu lze stanovit jako podíl odvedené daně k hrubé mzdě a jejím cílem je zobrazení skutečné velikosti daňové sazby. Z kapitoly 4.2 je zřejmé, že při zavedení lineární sazby daně poklesla efektivní daňová sazba u poplatníků, kteří dosahují podprůměrné mzdy, a naopak lehce vzrostlo zdanění poplatníků s vyššími příjmy. Efektní daňovou sazbu lze také stanovit pro daň a sociální pojištění. Hodnoty z tohoto výpočtu kopírují výsledky efektní daňové sazby bez započítání pojištění, pouze vycházejí ve větších hodnotách. Tento jev lze odůvodnit vysokým sociálním a zdravotním pojištěním, které je v České republice používáno.

Nespornou výhodou v zavedení lineární sazby lze spatřit v zjednodušení výpočtu daňové povinnosti. Dále je z práce zřejmé, že současná lineární sazba daně má progresivní charakter. K tomuto zjištění bylo použito intervalových ukazatelů progresivity. Větší elasticitu vykazují příjmy, které nedosahují průměrné mzdy.

Důležitou povinností každé vlády je zajištění dostatečných financí do veřejných rozpočtů a snižování velikosti státního dluhu. Zajišťování financí probíhá často prostřednictvím daňových reforem. A tedy lze očekávat další vývoj ve zdanění příjmů.

Seznam použité literatury

Odborná literatura:

DUŠEK, Jiří. *Daně z příjmů 2013: přehledy, daňové a účetní tabulky*. 2013. 8. vyd. Pardubice: GradaPublishing, 2013. 232 s. ISBN 978-80-247-4641-8

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5 vyd. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

KUBÁTOVÁ, Květa a VÍTEK, Leoš. *Daňová politika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1997. 259 s. ISBN 80-859-6323-X.

PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2013*. Olomouc: ANAG, 2013. 424 s. ISBN 978-80-7263-798-0.

PELECH, Petr. *Daně z příjmů: s komentářem k l. 1. 2013*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 1056 s. ISBN 978-80-7263-784-3.

RYLOVÁ, Z a kol. *Daňové zákony 2014 s komentářem změn k l.1 2014*. 1. vyd. Brno: ComputerPress, 2014. 262 s. ISBN 978-80-265-0152-7.

ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

ŠUBRT, Bořivoj. *Abeceda mzdové účetní 2014*. 24. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 608 s. ISBN 878-80-7263-851-2.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2010*. 10. vyd. Praha: Vox, 2010. 355 s. ISBN 978-808-6324-869.

Elektronické zdroje:

Ekonomika IDNES. *Co se změnilo v peněženkách od 1. ledna* [online]. 1. 1. 2008. 2008 [cit. 2014-07-03]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/co-se-zmenilo-v-penezenkach-od-1-ledna-dvk-/ekonomika.aspx?c=A080101_163906_ekonomika_klu

Den daňové svobody [online]. 2014 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.dendanovesvobody.cz/>

Clo. *Www.celnisprava.cz* [online]. 2009 [cit. 2014-30-6]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

Průměrná hrubá měsíční mzda. *Www.czso.cz* [online]. 16.4.2014 [cit. 2014-4-25]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/D9003FD9A8/\\$File/3201814_0503.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/D9003FD9A8/$File/3201814_0503.pdf)

Státní rozpočet. *Monitor státní pokladny* [online]. 2014 [cit. 2014-20-5]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/statni-rozpocet/>

VANČUROVÁ, Alena. Komora daňových poradců ČR [online]. *Daňové reformy v ČR*. [cit. 2014-06-03]. Dostupné z: <http://www.kdpcr.cz/Data/files/pdf/vancurova.pdf>

Zrušení společného zdanění manželů byl krok zpět. *Daňáři online* [online]. 18. 11. 2008 [cit. 2014-06-06]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/blog/detail-prispevku/articleid-59-zruseni-spolecneho-zdaneni-manzelu-byl-krok-zpet/>

Seznam zkratk

ZDP	Základ daně z příjmů
NČZD	Nezdanitelná část základu daně
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
Sb.	Sbírky
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
HM	Hrubá mzda
D	Daň
P	Pojištění
D/HM	Podíl daně na hrubé mzdě
(D+P)/HM	Podíl daně a pojistného na hrubé mzdě

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 14. 7. 2014

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1	Klasifikace daní dle OECD
Příloha č. 2	Sazby daně z příjmů 1993 – 2013
Příloha č. 3	Výpočet daňového zatížení